

Komenský vykládá Komenského

Citáty Jana Amose Komenského

Epizoda 03 – V manželské ulici

Náprava věcí lidských má začít v rodině

Nejbližší stupeň bude, aby každý z nás, sám napraven podle zalíbení Božího, napravoval ty, které má nejbližše kolem sebe, svou rodinu. Především proto, že činná zdatnost se vylévá nejdříve na nejbližší okolí. Dále proto, aby mohly být napraveny státy a církve, které se skládají z rodin. Zejména je-li kdo poctěn takovým povoláním, že stojí v čele obce nebo církve (po kterékoli stránce), ten bude nezbytně pomýšlet na to, aby uvedl v dokonalý stav dříve svou malou obec a malou církvičku ve svém vlastním domě, neboť snáze a bezpečněji bude postupovat od menšího k většímu.

Patriarchové dávali dobrý příklad, že začínali u svých rodin, kdykoli si přáli nápravu pokleslých lidských poměrů... Těchto a jiných svatých příkladů se vůbec nedbá. Tím se stává, že přemnohé rodiny nejsou nic než chlívky prasečí a stáje dobytčí, kde se nestarají o nic než o krmení břicha. A i to ještě zmateně, poněvadž není žádné pravé svornosti, věrnosti a ctnosti mezi manžely, mezi rodiči a dětmi, mezi pány a sluhy. *Obecná porada o nápravě věcí lidských III. 373*

Jak na manželství

Řád v manželství:

1. Komu to věk a postavení dovolí, má se oženit a mít děti.
2. Budiž dbáno výběru, aby se nedovolovala nerovnost věku, postavy, zdraví. Neboť věnuje-li se dbalá péče plemenění koní, proč ne lidí? Zejména necht' se neuzavírá sňatek v nezralém věku, nýbrž až v plné tělesné i duševní síle, muži mezi dvacátým a třicátým rokem, panny mezi osmnáctým a čtyřicátým. Důvod této rady je: 1) aby měli více času připravit se k životním úkolům; 2) aby měli méně příležitosti k nerozvázným láskám; 3) aby byli způsobilí dávat život zdravému a silnému potomstvu. Například spart'ané měli ve zvyku uzavírat sňatky pozdě a do té doby otužovat mladé muže a panny prací. Manželé mají žít počestně a svému stavu přiměřeně, děti mají vychovávat ušlechtilé.

Obecná porada o nápravě věcí lidských III. 415

Základem symbiotiky je láska

Bůh nechtěl mít na světě člověka, nýbrž lidi. Nechtěl také, aby žili rozptýleně, každý ve svém obydlí, se svými zájmy a mravy, ale aby žili pospolitě pro dobro každého jednotlivce i společné dobro všech. Více lidí vytváří celek pomocí přátelství, smlouvy, sňatku, rodiny, královské vlády a jiných prostředků, jež zde budeme zkoumat. Základem symbiotiky je láska mezi manžely, rodiči a dětmi, bratry a sestrami, pokrevními i nepokrevními příbuznými i mezi známými. Celé lidstvo je totiž složeno z takových spojení buď blízkého nebo vzdáleného stupně. *Obecná porada o nápravě věcí lidských II. 215*

Děti jsou největším bohatstvím

Jakýmsi přirozeným pudem jsou vlastní děti každému nejdražším statkem, cennějším nad zlato, drahokamy a všechny ostatní poklady, a to proto, že v nich jaksi znovu ožíváme, abychom žili i po smrti a svůj rod zvěčnili. Musíme se tedy přičiňovat, abychom žili šťastně a abychom svůj rod zvěčňovali chvályhodně (nebo, pokud možno, i slavně). To ale není možné bez ctnosti. Mimo to přirozenou touhou je, že si člověk přeje blahobyť pro sebe i pro své děti. *Obecná porada o nápravě věcí lidských III. 81*

Základem rodiny je manželství

Řád pro soužití v rodině: Nejmenším společenstvím je domácnost, kterou řídí hospodář s hospodyní. Jim jsou podřízeni jejich synové a dcery spolu s veškerou čeledí. Základnu rodiny tvoří manželství, které Bůh posvětil a určil k rozmnožování lidstva. A když Bůh manželům požehná potomstvem, ať mužským či ženským, stávají se díky tomu z manželů rodiče, otec a matka. *Obecná porada o nápravě věcí lidských II. 229*

Citáty jsou vybrány z těchto knih Jana Amose Komenského a vztahují se vždy k obsahu jednotlivých dílů animovaného seriálu:

KOMENSKÝ, J. A. *Obecná porada o nápravě věcí lidských, I., II., III.*, Praha: Nakladatelství Svoboda, 1992.

KOMENSKÝ, J. A. *Labyrint světa a ráj srdce*, Žandov: Nakladatelství Poutníkova četba, 2010.

KOMENSKÝ, J. A. *Unum Necessarium - Jedno nezbytné*, Praha: Nakladatelství Kalich, 1999.

KOMENSKÝ, J. A. *Předehra pansofie, Objasnění pansofických pokusů*, Praha: Nakladatelství Academia, 2010

KOMENSKÝ, J. A. *Didactica*. In Dílo Jana Amose Komenského Opera omnia, sv. 11, Praha: Nakladatelství Academia, 1973

KOMENSKÝ, J. A. *Epistula ad Montanum*. In Dílo Jana Amose Komenského Opera omnia, sv. 1, Praha: Nakladatelství Academia, 1969

Odkazy u citátů z Obecné porady o nápravě lidských jsou ve formátu svazek (římskými číslicemi) a číslo stránky.

ČESKÉ STUDNY

